

Alina DUCA

Emilian DUCA

**NOUL COD FISCAL
NOUL COD DE PROCEDURĂ FISCALĂ
Sinteza noutăților**

PRO LEGE

O colecție necesară oricărui jurist:

- reunește între copertele fiecărei culegeri informații esențiale și extinse din domeniul abordat, înlesnind astfel utilizatorului activitatea de informare și de cercetare, reducând semnificativ și eficient timpul dedicat acesteia;
- prezintă pachete de acte normative consolidate, atent selectate în vederea acoperirii domeniului vizat, îmbogățite cu note și referințe utile, structurate și evidențiate profesionist și menite a facilita înțelegerea voinței și a intențiilor legiuitorului (prin semnalarea și/sau prin prezentarea unor corelații ori a unor spețe relevante, în unele cazuri prin oferirea unor lămuriri punctuale etc.);
- seria PREMIUM din cadrul colecției PRO LEGE este tipărită pe hârtie albă de calitate superioară, ideală pentru adnotările necesare în activitatea didactică și practică, beneficiază de grafică și de cromatică speciale (în vederea unui plus de evidențiere a informațiilor-cheie), incluzând totodată un vast material informativ suplimentar;
- fiecare culegere în parte constituie, practic, un instrument juridic complex, indispensabil activității de zi cu zi în cadrul domeniului căruia îi este dedicată și pe care îl reprezintă, organizând unitar informațiile necesare unei bune cunoașteri a domeniului respectiv.

COORDONAREA GENERALĂ a Colecției PRO LEGE este asigurată de dl consilier juridic Oliviu Crâznic. Așteptăm sugestiile și propunerile dvs. pe adresa prolege@universuljuridic.ro

S.C. UNIVERSUL JURIDIC S.R.L.

București, Bd. Lulu Maniu, nr. 7, Corp A, et. 3, Sector 6
telefon: 021.314.93.15; 0733.674.222; fax: 021.314.93.16

Alina DUCA Emilian DUCA

**NOUL COD FISCAL
NOUL COD DE PROCEDURĂ FISCALĂ
Sinteza noutăților**

Universul Juridic
București
-2016-

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2016, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DUCA, ALINA

Noul Cod fiscal. Noul Cod de procedură fiscală. Sinteza noutăților / Alina Duca, Emilian Duca. - București : Universul Juridic, 2016

ISBN 978-606-673-778-4

I. Duca, Emilian

336.22(498)

REDACȚIE:

tel./fax: **021.314.93.13**

tel.: **0732.320.666**

e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL

telefon: **021.314.93.15;**

DISTRIBUȚIE:

tel./fax: **021.314.93.16**

e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

CUVÂNT-ÎNAINTE

Modificările aduse legislației fiscale începând cu data de 1 ianuarie 2016 presupun un efort de adaptare semnificativ pentru toți cei implicați în activitatea economică. Chiar dacă legislația fiscală a suferit frecvent modificări în ultimii ani, amploarea schimbărilor aduse Codului fiscal și, îndeosebi, Codului de procedură fiscală justifică cu prisosință corelarea noilor reglementări cu cele anterioare.

Pe lângă facilitarea tranziției de la vechea reglementare la cea actuală, sunt evidențiate principalele elemente de noutate și, în limita posibilului, implicațiile potențiale ale acestora pentru practicieni.

În ceea ce privește Codul fiscal, remarcăm o ușoară modificare a structurii generale a acestuia prin aducerea titlului referitor la contribuțiile sociale (obligatorii) în imediata vecinătate a titlului referitor la impozitul pe venit, precum și prin asocierea logică între titlul privind impozitul pe profit și cel referitor la impozitarea veniturilor microîntreprinderilor.

Pe lângă renumerotarea articolelor Codului fiscal, este de remarcat faptul că principalele modificări au vizat impozitul pe profit unde, aparent, s-a produs o revoluție privind criteriile referitoare la exercitarea dreptului de deducere. Astfel, filozofia impozitului pe profit (și în subsidiar a impozitului pe venit) își mută accentul de la cheltuielile efectuate „în scopul realizării de venituri” către cheltuielile efectuate „în scopul desfășurării activității economice”.

În domeniul impozitului pe venitul persoanelor fizice, modificările cele mai importante vizează veniturile din investiții, care au fost detaliate corespunzător complexității serviciilor financiare actuale. Sunt notabile, de asemenea, majorarea valorii cheltuielilor forfetare pentru veniturile din drepturi de autor și din cesiunea dreptului de folosință a bunurilor (de la 25% la 40%), precum și reducerea impozitului pe dividende la 5%.

Titlul privind contribuțiile sociale a fost restructurat, ceea ce dă impresia unor modificări majore. Cu toate acestea, nu sunt modificări substanțiale față de vechea reglementare.

În ceea ce privește impozitele indirecte (accize și TVA), principalele modificări se referă la cotele de impunere. Printre altele, reținem că începând cu anul 2016 casarea bunurilor de capital nu mai generează obligația de ajustare a taxei deduse inițial.

În fine, în domeniul impozitelor locale, principalele modificări se referă la impozitarea clădirilor după modul de utilizare și impozitarea terenurilor ocupate de clădiri, precum și impozitarea suplimentară a proprietăților neîngrijite de către proprietari.

Codul de procedură fiscală a suferit modificări mai ample. Dintre numeroasele modificări ne vom opri asupra următoarelor:

– Noul Cod se completează și cu prevederile Codului civil, în măsura în care aceste prevederi pot fi aplicate raporturilor dintre autorități și contribuabili;

– se instituie reguli specifice de interpretare, în vederea stabilirii înțelesului care corespunde cel mai bine obiectului și scopului legii fiscale. Astfel, se pune accentul pe interpretarea sistematică a legii, în așa fel încât aceasta să producă efecte. Dacă, după aplicarea tuturor acestor reguli, prevederile legislației fiscale rămân neclare, acestea se vor interpreta în favoarea contribuabilului;

– tratamentul fiscal al unor operațiuni va fi stabilit de către organul fiscal numai prin raportare la prevederile legislației fiscale, indiferent dacă operațiunea respectivă îndeplinește sau nu cerințele altor prevederi legale.

Pe lângă unele prevederi care vin în favoarea contribuabilului (spre exemplu, limitarea duratei de desfășurare a inspecției, reducerea dobânzii de întârziere la 0,02% și a penalității de întârziere la 0,01%, limita de 6 luni pentru aplicarea măsurilor asigurătorii), au fost introduse numeroase excepții de la regulile stabilite de Noul Cod de procedură fiscală, prin care organele fiscale își pot acorda extinderi de la termene sau pot efectua controale fiscale pentru obținerea unei soluții fiscale individuale anticipate. Practic, puterile organelor fiscale au fost majorate într-o măsură mult mai mare decât drepturile câștigate de contribuabili.

În plus, Noul Cod de procedură fiscală nu prevede nicio sancțiune pentru încălcarea prevederilor legale. Plângerile administrative sau sesizarea organelor penale s-au dovedit a nu fi suficiente pentru corectarea comportamentelor abuzive ale autorităților.

În final, ne exprimăm speranța că această lucrare se va dovedi un instrument util pentru cei interesați și va permite o punere în practică facilă a noilor reglementări.

Autorii

NOUL COD FISCAL (Legea nr. 227/2015 – M. Of. nr. 688 din 10 septembrie 2015) și NORMELE METODOLOGICE DE APLICARE¹⁾

Cu modificările aduse prin:

- **O.U.G. nr. 41/2015** pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru reglementarea unor măsuri bugetare (M. Of. nr. 733 din 30 septembrie 2015);
- **O.U.G. nr. 50/2015** pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal și a Legii nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală (M. Of. nr. 817 din 3 noiembrie 2015);
- **O.U.G. nr. 57/2015** privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare (M. Of. nr. 923 din 11 decembrie 2015);
- **L. nr. 358/2015** privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2015 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal și a Legii nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală (M. Of. nr. 988 din data de 31 decembrie 2015).

În vigoare de la **1 ianuarie 2016**.

ABREVIERI:

- NCF** – Noul Cod fiscal (Legea nr. 227/2015)
NCPF – Noul Cod de procedură fiscală (Legea nr. 207/2015)
CF – Codul fiscal (Legea nr. 571/2003)
CPF – Codul de procedură fiscală (O.G. nr. 92/2003)
NM – Norme metodologice

¹⁾ Prin **HG nr. 1/2016** au fost aprobate Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal (ulterior **rectificate** în M. Of. nr. 78 din 3 februarie 2016 și modificate prin **HG nr. 47/2016** pentru modif. Normelor metodologice de aplicare a L. nr. 227/2015 privind NCF, aprobate prin H.G. nr. 1/2016 – M. Of. nr. 100 din 9 februarie 2016). Spre deosebire de varianta anterioară (HG nr. 44/2004), Normele metodologice nu mai conțin și prevederile din Codul fiscal la care se referă. Cu toate acestea, s-a păstrat corespondența cu articolele Codului fiscal prin prezentarea normelor pe titluri și capitole, în cele mai multe cazuri normele fiind alocate la nivelul articolelor din Codul fiscal. În prezenta lucrare sunt prezentate principalele modificări față de varianta din 2015 a Normelor metodologice, în mod distinct pentru titlurile NCF.

Titlul I

Dispoziții generale

CF: Titlul I. Dispoziții generale

Titlul I din Codul fiscal 2016 (NCF) are aceeași structură ca în varianta anterioară (CF). Principalele modificări sunt prezentate în continuare, pe articole:

Capitolul I

Scopul și sfera de cuprindere a Codului fiscal

CF: Cap. I. Scopul și sfera de cuprindere a Codului fiscal

Art. 1. Scopul și sfera de cuprindere a Codului fiscal

CF: Art. 1. Scopul și sfera de cuprindere a Codului fiscal

Alin. (1) NCF corespunde alin. (1) CF. Ministerul Finanțelor Publice este autorizat să elaboreze norme și instrucțiuni în aplicarea legilor de ratificare a convențiilor de evitare a dublei impunerii.

La alin. (2) se adaugă prevederea conform căreia prin CPF se stabilește și cadrul legal de administrare a contribuțiilor sociale obligatorii.

Alin. (3) este fostul alin. (4) CF.

Alin. (4) este fostul alin. (5) CF, cu modificări de tehnică legislativă.

A fost eliminat alin. (3) CF, conform căruia reglementările Codului fiscal prevalează față de alte acte normative (interne). Prin această modificare se revine la aplicarea principiului *specialia generalibus derogant* în domeniul fiscal.

Art. 2. Impozitele, taxele și contribuțiile sociale obligatorii reglementate de Codul fiscal

CF: Art. 2. Impozitele, taxele și contribuțiile sociale reglementate de Codul fiscal

La alin. (1), lit. b) CF devine lit. c) NCF, iar lit. c) CF devine lit. b) NCF.

La alin. (2) NCF, se reia alin. (2) din vechea reglementare, cu adăugarea termenului „obligatorii” la sintagma „contribuții sociale”.

Capitolul II

Aplicarea și modificarea Codului fiscal

CF: Cap. II. Interpretarea și modificarea Codului fiscal

Art. 3. Principiile fiscalității

CF: Art. 3. Principiile fiscalității

La lit. a), *principiul neutralității*, se adaugă sintagma „prin nivelul impunerii” (cu privire la asigurarea condițiilor egale pentru investitori).

Principiul certitudinii impunerii nu este modificat.

Principiul echității (sau al justeții impunerii) de la lit. c) CF a fost modificat în NCF în sensul în care impozitarea este nediscriminatorie, în funcție de puterea contributivă a contribuabililor și nu în mod diferențiat, în funcție de venituri.

Principiul eficienței – lit. d) NCF – este practic un principiu bugetar având în vedere menținerea stabilității veniturilor din impozite, taxe și contribuții sociale, indiferent de fazele ciclului economic.

Principiul predictibilității – lit. e) NCF – este nou introdus, dar are conținutul inspirat din principiul eficienței din CF. Principiul predictibilității ar trebui să asigure stabilitatea sistemului de impunere din România pe o perioadă de cel puțin un an, fiind vizate măsuri fiscale precum introducerea/modificarea/ eliminarea unor impozite, taxe și contribuții obligatorii sau facilități fiscale.

Art. 4. Modificarea și completarea Codului fiscal

CF: Art. 4. Modificarea și completarea Codului fiscal

La alin. (1) NCF, pentru intrarea în vigoare se stabilește un termen de minimum 6 luni de la publicarea în Monitorul Oficial a legii de modificare și completare a Codului fiscal (6 luni de la promovarea legii, în CF).

La alin. (2), în vederea asigurării predictibilității, se arată că:

(i) introducerea de noi impozite, taxe, contribuții,

(ii) modificarea ori eliminarea celor existente,

(iii) eliminarea sau reducerea de facilități

vor intra în vigoare la 1 ianuarie a anului următor, măsurile adoptate urmând să rămână neschimbate pe o perioadă de cel puțin un an.

La alin. (3), nou introdus, se restricționează modificările aduse prin ordonanțe în sensul impunerii unui termen minim de 15 zile pentru intrarea în vigoare.

Prin excepție, conform alin. (4), limitele de la alineatele (1) și (2) nu se aplică în cazul măsurilor ce rezultă din angajamentele internaționale ale României (spre exemplu, din legislația UE sau acorduri FMI).

Art. 5. Norme metodologice, instrucțiuni și ordine

CF: Art. 5. Norme metodologice, instrucțiuni și ordine

Alin. (1), (2) și (3) NCF corespund alin. (1), (2) și (3) CF.

La alin. (4), se clarifică faptul că ordinele și instrucțiunile referitoare la administrarea impozitelor și taxelor locale se aprobă prin ordin comun al ministrului finanțelor publice și al ministrului dezvoltării regionale și administrației publice.

Alin. (5) prevede sancțiunea nulității absolute pentru normele elaborate de instituțiile publice din subordinea Guvernului, altele decât Ministerul Finanțelor Publice, dacă acestea nu sunt abilitate în acest sens prin prevederi exprese.

La alin. (6), apare obligația Ministerului Finanțelor Publice de a publica colecția oficială formată din normele în vigoare referitoare la NCF. Legea nu prevede sancțiuni, dacă Ministerul Finanțelor Publice nu îndeplinește această obligație legală.

Art. 6. Aplicarea unitară a legislației

CF: Art. 6. Înființarea și funcționarea Comisiei fiscale centrale

Articolul este modificat în întregime.

Se prevede că aplicarea unitară a NCF și a legislației subsecvente se asigură prin Comisia fiscală centrală constituită potrivit NCPF.

Prevederile art. 6 din CF au fost preluate în NCPF.

Capitolul III
Definiții
CF: Cap. III. Definiții

Art. 7. Definiții ale termenilor comuni

CF: Art. 7. Definiții ale termenilor comuni

Conținutul articolului a fost completat cu unele definiții din cuprinsul CF, în timp ce alte definiții au fost eliminate (*activitate, asociere fără personalitate juridică*). Alin. (2) CF a fost eliminat.

La pct. 1. *activitate dependentă* (pct. 2 CF), se introduce condiția ca relația de angajare să fie generatoare de venituri.

Pct. 2. *activitate dependentă la funcția de bază* (pct. 3 CF) se modifică în sensul că angajatul va declara numai angajatorului ales că în acel loc de muncă se exercită funcția de bază (în CF trebuia să declare tuturor angajatorilor).

La pct. 3. *activitate independentă* (pct. 4 CF), se menține definiția introdusă la 10 iulie 2015 (presupune îndeplinirea a cel puțin 4 criterii din cele 7 prevăzute de lege). În mod previzibil, aceste criterii vor fi interpretate împreună cu prevederile art. 11 alin. (1) referitoare la reîncadrarea formei unei activități. Deși criteriile par a fi un pas înainte față de reglementarea anterioară datei de 10 iulie 2015, modul de interpretare a sintagmei „*dispune de libertatea...*” ar putea reprezenta o nouă sursă de litigii cu organele fiscale. În mod normal, această sintagmă ar trebui interpretată în sensul posibilității de a exercita această libertate, și nu în sensul exercitării efective a acesteia.

Pct. 4. *autoritate fiscală centrală* corespunde pct. 5¹ CF.

Pct. 5. *autoritate fiscală competentă* corespunde pct. 6 CF.

Pct. 6. *centrul intereselor vitale* este preluat din normele metodologice ale CF (pct. 1¹) și modificat. Astfel, centrul intereselor vitale reprezintă locul (n.a. nu *statul*) de care relațiile personale și economice ale persoanei fizice sunt mai apropiate. Relațiile economice au în vedere și dacă persoana deține proprietăți imobiliare în România.

Pct. 7. *contract de leasing financiar* corespunde pct. 7 CF.

Pct. 8. *contract de leasing operațional* corespunde pct. 8 CF.

Pct. 9. *comision* corespunde pct. 9 CF. Sintagma „*operațiune economică*” înlocuiește sintagma „*operațiune comercială*”.

Pct. 10. *contribuții sociale obligatorii* corespunde pct. 10 CF, reformulat. Apare prevederea conform căreia persoanele obligate a se asigura împotriva unor riscuri sociale (șomaj, sănătate, asigurări sociale) beneficiază de drepturile acoperite de plata acestor prelevări obligatorii.

Pct. 11. *dividend* corespunde pct. 12 CF.

Se reformulează unele prevederi, astfel:

– la lit. a), se înlocuiește sintagma „*titluri de participare suplimentare*” cu sintagma „*titluri de participare noi*”;

– la lit. b), se elimină condiția ca dobândirea/răscumpărarea de titluri de participare să nu modifice procentul de deținere al participanților;

– la lit. d), nu se mai face referire la capitalul constituit efectiv, ci la respectarea prevederilor legale privind reducerea capitalului social;